

GROEN

IVN AFDELING
EELDE-PATERSWOLDE

NUMMER 61
NAJAAR 2013

Bestuur IVN Eelde-Paterswolde

Voorzitter	Leo Stockmann Anemoonweg 40 9765 HG Paterswolde	e-mail: glstockmann@hotmail.com tel: 050-3095304
Secretaris	Hannie Koeleman- Lusink Hemstukken 32a 9761KM Eelde	e-mail: koeleman95@home.nl tel: 050-3095807
Penningmeester	Martin Hols Boerhaaveweg 6 9761 HB Eelde	e-mail: holsmjg@hotmail.com tel: 050-3093609 gironummer IVN: 0820257
Lid	Ep de Boer Ter Borchlaan 29/A 9728 XA Groningen	e-mail: e.deboer@home.nl tel: 050-5266364
Lid	Aafke Pot-Ellen Zuurstukken 76 9761 KN Eelde	e-mail: a.j.pot-ellen@home.nl tel: 050-3095518
Lid	Willem Zandt Burg. J.G. Legroweg 19 9765AD Paterswolde	e-mail: wzandt@hetnet.nl tel: 050-3094264
Lid	Agaath AB-van Zanten Goudsbloemweg 32 9765HS Paterswolde	e-mail: agaath.ab@planet.nl tel: 050-3093113

Werkgroepen en contactpersonen

Bomen, ruimtelijke ordening en milieu:	Agaath AB	3093113
Tentoonstellingen en publiciteit:	Leo Stockmann	3095304
Planten:	Ferry Wilkens	3092348
Vogels:	Leo Stockmann (ad interim)	3095304
Jeugd:	Aafke Pot	3095518
Vlinderkampje:	Tineke van den Berg	3094337
	Jille Eilander	3091918

Voorwoord

Na een voorjaar dat te lang te koud bleef, kregen we een zomer met vele prachtige, zonnige dagen; meerdere dagen lag de temperatuur zelfs rond de dertig graden. De natuur moet zich maar zien te redden en doet dat veelal ook wel. Dat het speenkruid en het fluitenkruid later bloeiden dan normaal en dat pimpel- en koolmees hun broedtijd wat opgeschoven hebben is echt niet uitzonderlijk. Volgend jaar zal het weer anders zijn. Wat is normaal tenslotte.

De door de vogelwerkgroep (VWG) georganiseerde cursus was een succes, 20 personen (volgeboekt) deden eraan mee. Ook de vaartocht over het Zuidlaardermeer met fluisterboot 'Doeker' (= Fuut) was een voltreffer, de boot was helemaal vol. De werkgroep Vlinderkampje en leden van andere werkgroepen hebben veel werk verzet om de open IVN middag op 15 september succesvol te doen verlopen. Het weer werkte gelukkig mee en velen, ook kinderen, hebben het kampje bij De Duinen bezocht. In deze Groen ziet u dat er voor de komende maanden een erg gevarieerd lezingen- en excursieprogramma is samengesteld. In verkorte versie is het programma ook in een activiteitenfolder vermeld, te verspreiden op meerdere openbare plaatsen in ons dorp. Er is door het bestuur een beamer aangeschaft, onze penningmeester reageerde alert op de aankondiging van een 'koopje'. De meeste sprekers gaan er tegenwoordig vanuit dat de vereniging een beamer heeft. Veelal huurden we dan het apparaat van afdeling Vries, maar dat hoeft nu niet meer.

Graag tot ziens bij onze activiteiten.

Leo Stockmann, voorzitter

Foto omslag: Ynze de Boer.

Inhoudsopgave (bladzijdenummers van de papieren versie)

Bestuur en werkgroepen IVN Eelde-Paterswolde	2
Voorwoord	3
Overzicht programma najaar-winter 2013/2014	5
Zomerse vaartocht Zuidlaardermeer	6
Jaarmarkt en 't Hoogeveld	7
Natuurbouwproject Popko van der Molen,	9
Rondleiding door Vosbergen	11
Informatie over de veldnaam Bol	13
Vogelcursus	19
Jubileumcadeaus verzilverd	20
Open middag Vlinderkampje	21
Bestemmingsplan buitengebied	24
Programma IVN Eelde Paterswolde 2013/2014	27
Contributie en entreegelden	32
Activiteitenfolder	32
Natuurcompensatie bij het vliegveld	33
Roeken	34
Red de hardwerkende honingbij	37
Geluk en pech in een tuin	38
Vrijwilligers in beeld: 6. Jopie Kardol	40
Stage Marijn van Driel	41
Exoten	42
Oproep	44
Houtoogst 2013	45
IVN in CRO Luchthaven Eelde	48
Plastic afvalscheiding	48
Leden van de werkgroepen	51

Overzicht programma IVN Eelde-Paterswolde najaar/winter 2013/2014

Zaterdag 26 oktober

Fietsocht door de Onlanden “Nacht van de Nacht”

Zaterdag 2 november

Nationale Natuurwerkdag.

Donderdag 21 november

Lezing Harry Huisman over geologie van Noord-Drenthe

Zaterdag 23 november

Excursie Geologie Noord-Drenthe

Vrijdag 27 december

Snertwandeling

Donderdag 16 januari

Lezing over het natuurparadijs Bhutan

Dinsdag 11 februari:

Lezing over diersporen door Aaldrik Pot

Zaterdag 15 februari

Excursie met Aaldrik Pot naar het Noordsche Veld tussen Donderen en Norg

Dinsdag 4 maart

Lezing Brandganzen op Spitsbergen door Maarten Loonen

Dinsdag 18 maart

Algemene Ledenvergadering

Zie voor het uitgebreide programma pag. 27

Zomerse vaartocht Zuidlaardermeer, 7 juli 2013

Mede geïnspireerd door de zomerse weersverwachting hadden zich 28 personen (volle boot) aangemeld voor deze excursie. Uiteindelijk zijn er 26 gekomen. We waren mooi op tijd (9.30 uur) bij de fluisterboot Doeker van Het Groninger Landschap die aangemeerd lag bij restaurant Leinwijk. Drie personen begeleidden ons: een schipper, een gids en een vogelkenner. De boot deed zijn naam alle eer aan. Doeker is de Groningse naam voor de fuut en die vogels waren talrijk aanwezig op het water, verschillende met jongen, ook dragend op de rug. Dat is altijd een vertederend beeld. Na het meer over te zijn gevaren gingen we via het Drentse diep (Hunze) naar de Westerbroekstermadepolder.

De Doeker op het Drentse Diep

foto Ynze de Boer

Hier kregen we uitleg over de Amerikaanse windmotor (een windmolen met veel bladen), genaamd de Putter, die geplaatst is om water en vis in en uit het gebied te kunnen laten. De molen is tevens uitgerust met een visvriendelijke vijzel. Een groot deel van de polder

staat onder (ondiep) water en heeft grote betekenis voor vele vogelsoorten, waaronder zeldzamere soorten zoals de geoorde fuut. We konden meerdere van die geoorde futen met jongen goed bekijken vanaf de dijk en vanuit de vogelkijkhut, de Kiekhorn. Verrassend was ook een tafeleend met meerdere jongen te zien zwemmen. Zelfs een witwangstern liet zich spotten, zittend op bladeren van witte waterlelie of gele plomp. Na te zijn terug gevaren gingen we aan bij het restaurant Leinwijk om op het terras (mooi uitzicht op het meer; veel recreatiebootjes) wat na te praten en te genieten van een kop koffie en een stuk gebak.

Leo Stockmann

Jaarmarkt en 't Hoogeveld

Jaarlijks hebben we een stand op de Eelder jaarmarkt (dit jaar 8 juni) en op de open dag van 't Hoogeveld, biologische veehouderij (Limousines) en kijkboerderij (dit jaar 22 juni). We weten altijd net genoeg personen te vinden om de stand te bemensen. Op de jaarmarkt geven we altijd plantjes cadeau met een 'gebruiksaanwijzing'. Fokke Nijdam had voor deze keer bieslook opgekweekt en de potplantjes waren door zijn vrouw Wil met de kruiwagen naar de stand gereden. Ep de Boer stond bij de stand met een bijenkast. We hadden behoorlijke aanloop.

't Hoogeveld kenmerkt zich altijd door veel kinderdrukke, maar helaas meestal niet bij onze stand. Enkele door ons op kinderen gerichte activiteiten zijn zeker wenselijk om ze te 'lokken'. In een vorig jaar hebben we wel eens het uitpluizen van braakballen van uilen begeleid.

In ieder geval zijn we bij de twee gebeurtenissen wel weer zichtbaar geweest. Meerdere personen hebben iets gekocht over natuur en onze activiteitenfolder deed het ook goed.

Leo Stockmann

Jan van der Werff, Jille Eilander en Hannie Koeleman in de stand op de jaarmarkt

Hannie Koeleman in de stand op 't Hoogveld foto's Leo Stockmann

Natuurbouwproject Popko van der Molen, excursie op 18 juni 2013

Vanwege de enorme belangstelling voor deze excursie in juli van het vorig jaar (zie verslag in Groen najaar 2012; er werd toen zelfs een tweede excursieleider ingeschakeld), had Tineke van den Berg aan Popko gevraagd of hij andermaal een excursie voor het IVN wilde houden. Dat deed hij van harte. Het werd weer een boeiende rondtocht van een paar uur, waarbij Popko allerlei wetenswaardigheden over het ontstaan en de ontwikkeling van het project vertelde. Slangen werden ook nu helaas niet gezien. Het aantal deelnemers was deze keer wel veel minder, maar voor een rondleider is dat niet persé een nadeel. Kreeg vorig jaar de excursie nog een boeiend vervolg in de Grondeloze Kuil in Assen, de voor dit jaar in mei geplande excursie daarheen moest vanwege te geringe belangstelling worden geannuleerd. Teveel naar de wilde natuur kent blijkbaar haar grenzen.

Leo Stockmann

De deelnemers dwars door de reuzenberenklauw

foto Leo Stockmann

Een veldje vol orchideeën

foto Leo Stockmann

Rondleiding door Vosbergen

Voor Vosbergen is door de Bosgroep Noord-Oost Nederland in opdracht van de Kraus Groeneveld Stichting het Werkplan Landgoed Vosbergen 2012-2016 geschreven. Namens de KGS had de heer Jarich Yska aan het IVN (Leo Stockmann, Tineke van den Berg) gevraagd om op het werkplan te reageren. Een van de punten onzerzijds was dat er in het werkplan nergens wordt gesproken over beheer ten aanzien van dood hout. Dood hout maakt een wezenlijk deel uit van de ecologie van het bos. In onze omgeving zijn bossen waar dood hout veel nadrukkelijker en zichtbaar aanwezig is, bijvoorbeeld het Slochterbos, ook een landgoedbos met veel wandelaars.

Op 4 mei zijn de IVN'ers Hannie Koeleman, Fokke Nijdam, Ynze de Boer, Ferry Wilkens, Roelien Douma en Leo Stockmann rondgeleid door de KGS'ers Jarich Yska en Klaas van Lubek. Het werd een aardige en nuttige excursie, waarbij visies in alle openheid werden uitgewisseld. Leo Stockmann

Klaas van Lubek geeft uitleg.

foto Leo Stockmann

Bosbeeld met dood hout

foto Leo Stockmann

Bolakkers, De Bollen, Bol(t)ham

Informatie over de veldnaam Bol (-)

Inleiding

Enige tijd geleden schreef ik n.a.v. een vraag om informatie een artikel in het tijdschrift *Kontakt* van Ol Eel over de westflank van Vosbergen en besteedde daarin o.m. aandacht voor de veldnamen in deze zoom. Hiertussen bevindt zich de naam Bolakkers; de betekenis daarvan dringt zich bij het zien van deze oude percelengroep en vooral in samenhang met die van de buren, de Bergakkers, welhaast vanzelf op. Tezamen vormen zij een hoge, ronde, bolle, groene glooiing tegen de bosrand, belopen door pony's, paarden en ezels. De benamingen berg- en bol- zijn hier op hun plaats.

Kort geleden ontving ik via de webmaster van Ol Eel wederom een 'informatieve' vraag, nu over de betekenis van het gebied De Bollen aan het Eelderdiep, pal ten zuiden van de brug aan het einde van de Verlengde Boterdijk te Paterswolde nabij Schelfhorst. De vraagstellers kenden de naam, maar niet de strikte betekenis. Waar komt deze naam vandaan en zijn er nog andere namen in het gebiedje? En heeft de zandweg daar ook een naam?

Het gebied De Bollen vanaf de brug over het Eelderdiep aan het einde van de Verlengde Boterdijk; vooraan een driehoekig perceel met hoog gras, daarachter het privé-bosje de Eekhof

Ik toog erheen en verkende het geheel nog eens, op donderdag 11 juli 2013; een dag later maakte ik er foto's.

De Bollen

Het gebied De Bollen bestaat uit een tip grond met (zeer) hoog gras aan de brugzijde, een middenstuk met bos en een stuk grasland (weiland) ten zuiden van dit bosje, plus een graspad richting Eelderdiep. Op de kaart 'Veldnamen in Eelde' (1991) zijn de eerste twee percelen in twee stukken weergegeven, het laatste in drie.

Verder was een tweede pad zichtbaar, nu een recht pad in het bos met toegang. Het loofbosje, dat als De Eekhof privébezit is, stond in die tijd te koop onder de term landgoed (!).

Op de veldnamenkaart wordt het noordelijk stuk van het bosje aangegeven als De Bol en het bospad als Bolgroot; ligt Bolgoot niet eerder voor de hand? Het noordelijke stuk grasland, tegen het pad richting diep aan, heet eveneens De Bol, verder dus ook het gehele gebied: De Bol c.q. De Bollen. Waar de zandweg in de Westermade, gelegen tussen de Verlengde Boterdijk en de Helmerdijk, vanaf het noorden de eerste knik maakt, lag in het grasland een klein puntig perceeltje met een zeer toepasselijke naam: Torentien.

Het is niet meer te onderscheiden, want de westkant ervan, lopend in het verlengde van het zandpad door het gras, is verdwenen. De zandweg -het zijn er niet veel meer in Eelde- staat bekend als Westermade. Dat is dezelfde naam die gegeven is aan de streek, waarin hij ligt: die tussen Verlengde Boterdijk (noord), Eelderdiep (west), Bakkersbosje (zuid) en Marssensloot (oost); een andere benaming is Westermadijk. Het zijn officiële namen, zonder straatnaambordje(s).

Bol(t)ham

Voordat ik de betekenis van de veldnaam De Bollen c.q. De Bol uit de doeken doe, ga ik met u een eind noordwaarts langs het Eelderdiep en vervolgens naar het andere einde van de voormalige gemeente Eelde, bij de Drentsche Aa. Zowel in het uiterste noorden als zuidoosten ligt een gebied met de veldnaam Bolham of Boltham. Het ene wordt begrensd door het talud van de A7 (noord), het Eelderdiep (west), het Stadspark (Zuid, niet te verwarren met het veel grotere verder oostwaarts) en de Woldslot (oost). Dit puntig

geheel onderstreept het veldnaamgedeelte (-)ham, want ham of hem betekent: punt, tip.

In het noordelijke deel van de nieuwe woonwijk Ter Borch zal Boltham één van de straatnamen worden, evenals de nabij liggende Ruskenven en Hoogema (diverse schrijfwijzen). Zij worden aangevuld met veldnamen uit het gebied aan weerszijden van de Ter Borchlaan: (De) Goldknoop, Makkenhoogte, Vene(n)maat en De Munster. Oorspronkelijk waren deze namen door mij ingediend voor de Piccardthofwijk bij de Gemeente Groningen. Men wees ze af, doch de Gemeente Tynaarlo heeft ze met graagte overgenomen voor de Rietwijk!

Het tweede gebied met de naam Bol(t)ham ligt aan het andere eind van de vroegere gemeente Eelde. Het is een gedeelte van een groter geheel, dat wordt omsloten door het Noord-Willemskanaal (west), de parkeerplaats Glimmermade (noord), de Drentsche Aa (oost) en de Groningerstraat (zuid), ongeveer tegenover het pompstation. Het geheel is altijd een laaggelegen, moerassig gebied geweest, weinig toegankelijk.

Herkauwend zwartbont vee in het weiland De Bol (plus torentien) ten zuiden van het bosje de Eekhof

De veldnaam Bol(-)

Alle drie hierboven genoemde veldnamen bevatten het onderdeel Bol- . In het veldnamenboek uit het midden van de vorige eeuw, ‘Veldnamen in Nederland’ van M. Schönfeld, worden eraan vier betekenissen toegekend; het zijn de volgende.

A. Week, slap, moerassig. De term komt voor in een oud Hollands liedje: *“Hollandt Bollant, Zeelandt Geenlandt, Ick houdt aen de Heykant”*. Voorbeelden zijn in Drenthe het weidegebied De Bolmert ten zuiden van het Leekstermeer, het weitje Bollema bij de Geeserstream, in Overijssel De Bolder op één der oevers van de Belterwijde en De Bolder(t), een lage weide bij Dalfsen. Elders betreft het het natuurreservaat De Bol op Texel, de plaats Bolnes in Zuid-Holland en de veld- en familienaam Bolland. In Eelde passen dus De Bollen en Bol(t)ham in deze rubriek. Het zijn laaggelegen, slappe, weke, moerassige gebieden geweest, alleen geschikt als hooien weiland, en gelegen bij een waterloop (riviertje, beek), in dit geval het Eelderdiep en de Drentsche Aa.

B. Mul, droog, los; het tegenovergestelde van A! Waarschijnlijk is de schakel tussen A en B ‘losse grond’ geweest. Als zodanig komt deze veldterm voor in het volgende citaat: *“Een bollen zandweg, op welken het Paard zig braafmoe zal werken”*. Voorbeelden zijn te vinden op Terschelling, waar men met ‘bol zand’ mul, droog, los zand bedoelt. Zo heet een duinpan bij West-Terschelling ’t Bolleplak. Bij het dorp Hoorn aldaar liggen drie percelen, die tezamen ‘bollänen’ worden genoemd, omdat de grond ervan bestaat uit droog, mul, los zand.

C. Zandplaat, zandbank. Een prachtig voorbeeld is het eiland Noorderhaaks ofwel De Razende Bol ten zuidwesten van Texel en ten noordwesten van Den Helder. Verder passen in de rij de Burenbolder op Texel, De Bolderse op Wieringen, Bollerd en De Bolder in de Zaanstreek, de Bolplaat in de Dollard en De Bol, een ronde bank in de Noordzee, onder water. Het laaggelegen natuurreservaat De Bol op Texel [zie A]wordt ook wel hier ingedeeld onder de noemer: ‘opstekend uit water’.

D. (Zand)kop, hoofd. In het rivierengebied zijn voorbeelden te over van deze zand-opduikingen. Men vindt: Den Bol in de Biesbosch, het eilandje De Bol in de Lek bij Willige Langerak, de uiterwaarden De Binnenbol en De Buitenbol (ook: Sandbol) langs de Nederrijn bij Maurik en De Witte Bol langs de Waal bij Waardenburg. Een bedijkte kop bij een rivier noemt men in Gelderland en Utrecht een 'bollaard'.

Het graspad ten zuiden van het" landgoed de Eekhof" richting Eelderdiep, met een informatiebord over de Eeldermeden.

E. Stier, bul. In grote delen van Nederland wordt een stier ‘bol’ genoemd. In de provincie Noord-Holland komen Het Bullestuk, De Bulven en Bullemanskamp in de Zaanstreek en Bulleweid bij Hoogkarspel (gemeente Drechterland) in De Streek voor. Hier kent men ‘bullewaid’ ook als soortnaam: de weide, waarin de stier ’s zomers aan een ketting loopt. Op Terschelling is het Bolleland een weide ten zuiden van Hoorn. In Overijssel bestaat de veldnaam Bollemoate en in Drenthe het Bollenstuk bij Eext. Om in Eelde te eindigen, zeer waarschijnlijk is de veldnaam Dullemansstuk van een perceel aan de Westerhorn achter de boerderij met huisnummer 30 een ambtelijke verschrijving van Bullemansstuk, een stuk land van de bulleman, de stierenhouder. Het is in Eelde niet de enige slip op de pen geweest....

F. Bol, rond. Het is de meest voor de hand liggende betekenis, maar staat als zodanig niet in het genoemde handboek! De veldnaam Bolakkers bij Vosbergen in Eelde valt hier dus onder. Elders in Drenthe komen op essen ronde inzinkingen voor, die qua benaming door hun ‘bolle’ vorm ook hier thuis horen: het vennetje Bolveentje ten noorden van Peest, het ven Bollenveen op de Noorderesch van Zeijen, het veentje Bolveen ten noordwesten van Taarlo, het verlande Bolleveen ten zuiden van Lheebroek en het latere bosje Bollenvals op de Noordesch van Wachtum. Het zijn pingorestanten uit de ijstijd. Die bij Zeijen en Taarlo zijn bovendien archeologische schatkamers uit de Romeinse tijd en de periode van de volksverhuizingen. In het Westerkwartier liggen aan weerszijden van de buurtschap Heineburen bij De Wilp twee ronde ‘plassen’, vrijwel identiek aan elkaar. Zij heten resp. Bolmeer (oost) en Ronde Meer (west) en zijn beiden ronde restanten van een vroeger hoogveenmeer. Om het verhaal af te ronden, in de eigen gemeente ligt ten noorden van Vries achter de verpleeginrichting De Brink het Ronde Veen; dat had ook Bol(le/n)veen kunnen heten.

Cathrinus Schaafsma,
Vicevoorzitter van de Werkgroep
Natuurlijke Historie (OI Eel/IVN)
foto's Cathrinus Schaafsma

Veel belangstelling om kennis van vogels op te doen

Vanuit de Vogelwerkgroep hebben Anne van der Zijpp, Sieds Rienks en Leo Stockmann in maart-april de cursus ‘Leer vogels kennen’ gegeven met drie theorieavonden (onderwerpen tuinvogels , bosvogels en veld-moerasvogels; ook geluiden kwamen aan bod) en twee excursies (wandeling in De Braak-Vennebroek-Friescheveen en per fiets door De Onlanden). Er waren 20 deelnemers en die waren erg te spreken over de cursus, zo bleek uit de diverse reacties. Bij de cursus behoorde ook een map met ‘leerstof’.

Vogels kijken

foto Sieds Rienks

Anne van der Zijpp en Leo Stockmann begeleidden de vroege vogelexcursie op 11 mei in het kader van de Nationale Vogelweek. 20 personen (10 per groep) trokken door Vennebroek-Friescheveen om naar vogels te kijken en te luisteren. Er werden 50 soorten waargenomen, waaronder zelfs een boomvalk en enkele lepelaars. Zang en baltsvlucht werden gezien van boompieper, grasmus, en rietzanger. De voor aanvang van de excursie aan de deelnemers uitgereikte ‘startkaart vogels kijken’, een presentje van

Vogelbescherming en Sovon vogelonderzoek, kwam goed van pas, zeker ook bij enkele kinderen.

Leo Stockmann

Jubileumcadeaus verzilverd

Vorig jaar had het bestuur in verband met het 65-jarig bestaan van onze afdeling een eenheid van drie flessen wijn (wit, roze, rood) van de afdeling Vries gekregen en een cadeaubon van de afdeling Zuidlaren. Van de cadeaubon zijn een Drentse bellefleur (appelboom) en een sneeuwklorkesboom (vroeg in het voorjaar bloeiende sierstruik) gekocht. Het bestuur en de werkgroepleden van het Vlinderkampje waren maandagavond 15 april naar het Vlinderkampje gekomen om de boom te (zien) planten. Nestor Jille Eilander verrichtte daarbij de laatste handeling door de band vast te zetten aan de paal. Na het gedane werk liet de wijn zich goed smaken. De hommels en de wilde bijen kunnen van de bloesems gaan genieten. En de vlindertuinbezoekers natuurlijk ook

Leo Stockmann

Jille klaart de klus

foto Ynze de Boer.

Open middag vlinderkampje

De dag ervoor regende het pijpenstelen. Zal het op de IVN open middag droog zijn? Gelukkig... Meer dan honderd mensen, jong en oud, bezochten de open middag! Een geslaagde middag, zie de foto's

Fietsenstalling

foto Bertus van der Velde

Jan en Bertus

foto Ynze de Boer

Belangstelling voor de vogels

foto Ynze de Boer

Henk von Eije vertelt

foto Tineke van den Berg

“De oude dame”

Op het vlinderkampje ligt de stam van een linde die heeft gestaan in de tuin van het oude gemeentehuis.

De boom is bezig terug te keren in de kringloop van de natuur. Het proces van vergaan is volop aan de gang.

Op de stam zijn paddenstoelen te zien die met hun schimmeldraden diep in de boom doordringen en het hout afbreken.

Bij het afbraakproces spelen ook verschillende andere organismen een rol.

Het IVN en het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Tynaarlo

Gemeenten moeten de bestemming van hun gronden vastleggen in een bestemmingsplan. De drie oude bestemmingsplannen van Eelde-Paterswolde, Vries en Zuidlaren moesten vervangen worden door één nieuw plan voor Tynaarlo. Daarom hebben de drie IVN afdelingen zich samen met dit plan bemoeid. We leverden een gezamenlijke reactie op het ontwerpplan.

In het bestemmingsplan staan de regels die gelden voor activiteiten in het buitengebied, zoals bijvoorbeeld agrarisch gebruik, recreatie en natuur. Omdat er in onze gemeente belangrijke natuurgebieden liggen, zoals de Drentsche Aa, moest de gemeente ook een Milieu Effect Rapportage (MER) laten maken waarin de gevolgen van het plan op beschermde natuur beschreven worden.

De agrariërs die in de oude bestemmingsplannen een bouwkaavel hadden van één hectare verlangden een groter oppervlak en de gemeenteraad ging hier mee akkoord en vergrootte de meeste agrarische bouwpercelen tot twee hectare. Volgens het Plan MER kan dit leiden tot een grotere veebezetting en dit kan dan weer leiden tot een toename van de stikstofbelasting op de natuurgebieden. Het Plan MER sprak over een “overbelaste situatie in de huidige toestand”. Ook de Commissie voor de MER had hierover een aantal kritische opmerkingen en stelde dat er in het bestemmingsplan regels

moesten komen om de stikstofbelasting te beperken. In het vervolgens aangepaste MER stonden hiervoor een aantal voorstellen voor “uitvoerbare alternatieven”.

Het IVN schreef hierover een brief aan de gemeente raad en sprak op 28 mei in om er op te wijzen dat het bestemmingsplan meer ruimte leek te geven voor uitbreiding van de veestapel dan op grond van de natuurregels mocht en dat de raad niet wist welk alternatief uit het aangepaste MER in het plan zou worden opgenomen. De wethouder zei dat het definitieve plan later nog ter inzage gelegd zou worden en dat ieder dan nog zijn zegje mocht doen.

Het IVN reageerde daarop dat dit ‘zegje’ weinig te betekenen had, behalve als er een treinkaartje naar Den Haag bij werd gekocht voor beroep bij de Raad van State.

Begin augustus legde de gemeente het definitieve bestemmingsplan buitengebied ter inzage.

In de tekst van de vastgestelde Regels van het bestemmingsplan staat nu: “de oppervlakte van gebouwen ten behoeve van het houden van landbouwhuisdieren mag per agrarisch bedrijf ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen, met dien verstande dat een grotere oppervlakte is toegestaan indien er geen sprake is van een toename van de ammoniak-emissie van het betreffende bedrijf ”en toename van dieren mag niet leiden tot “een toename van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden”.

Ook geeft het plan aandacht aan natuurelementen, monumentale bomen, natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke waarden en er wordt een omgevingsvergunning verlangd voor verwijderen van kleinschalige natuurelementen zoals bos, houtwal, bossingel, bomenlaan en bomenrij.

Wat de tekst betreft is het IVN redelijk tevreden.

Hoe de gemeente deze goede woorden over beperking van stikstof- en ammoniak depositie in de praktijk gaat uitvoeren zal nog moeten blijken.

Wietske Jonker-ter Veld
Tineke van den Berg-Huisman

A person cannot love a plant after he has pruned it, then he either done a poor job or is devoid of emotion.

(Liberty Hyde Bailey, Amerikaans wetenschapper)

Iemand kan geen plant liefhebben nadat hij die heeft gesnoeid, hij heeft dan of slecht werk gedaan of is verstoken van emotie.

Uitgebreid overzicht van het Programma IVN Eelde-Paterswolde najaar/winter 2013/2014

Zaterdag 26 oktober

Nacht van de Nacht

Fietstocht door de Onlanden.

Duisternis kun je naast stilte en ruimte zien als oerqualiteiten van het landelijke gebied. De Nacht van de Nacht is een initiatief van de 12 provinciale Natuur- en Milieufederaties en wordt dit jaar voor de negende keer gehouden. Tijdens de deze nacht gaan in ons land duizenden lichten uit. De actie moet aansporen tot meer aandacht voor de oerqualiteiten. Overheidsinstanties, bedrijven en particulieren doen aan de actie mee. Hoe houdt ú de nacht zo donker mogelijk?

De nachtelijke fietstocht door de Onlanden (waterbergingsgebied, natuurgebied) start om 21.00 uur op het Kampje (P) in het centrum van Eelde en duurt zo'n tweeënhalf uur. Zorg voor een fiets met goede banden en goede verlichting (om het donker te houden).

Onderweg zal voor een traktatie worden gezorgd.

Aanmelding bij Leo Stockmann, 050-3095304 /

glstockmann@hotmail.com, of bij Ynze de Boer, 3091875 /

ynzedeboer@hetnet.nl

Zaterdag 2 november **Nationale Natuurwerkdag.**

Evenals voorgaande jaren wordt in samenwerking met Dorpsbelang Yde de jaarlijkse Natuurwerkdag gehouden in het prachtige natuurgebied het Ydersveen achter het vliegveld. De activiteiten starten om 9.30 uur en eindigen om ongeveer 13.00 uur. Tijdens de pauze is er koffie en na afloop wordt u een kop heerlijke erwtensoep aangeboden.

Op deze dag wordt u in de gelegenheid gesteld om een actieve bijdrage te leveren aan het herstel van de natuur. Het mes snijdt van twee kanten: u bent een deel van de morgen actief bezig in een prachtige omgeving en u gaat tevreden naar huis omdat u een bijdrage hebt geleverd aan het herstel van de natuur.

Er zijn op deze dag verschillende dingen te doen zoals het opschonen van paden, het verwijderen van opslag en het omzagen van bomen.

De plek waar gewerkt wordt is gemakkelijk te vinden. U rijdt komende uit ons dorp langs het vliegveld. De eerste weg rechts na het vliegveld slaat u in. Na enige honderden meters slaat u weer rechts af en even voor de bebouwing in Yde slaat u andermaal rechtsaf. Daar ziet u de vlag van de Natuurwerkdag.

Inlichtingen bij Ynze de Boer, 3091875 / ynzedeboer@hetnet.nl

Donderdag 21 november **Lezing Harry Huisman over geologie van Noord-Drenthe**

Ooit gehoord van poesjeszand? Dat is dichtbij te vinden in het Aardkundig Monument in Donderen (het tweede Aardkundig Monument in Drenthe). Over het zand met de nieuwsgierig makende naam komt de bekende geoloog Harry Huisman op donderdag 21 november vertellen. Harry kan als geen ander over zijn passie praten. Op boeiende wijze doet hij uit de doeken hoe het landschap van Noord-Drenthe dat wij om ons heen zien, is ontstaan.

Schuivende ijsmassa's van honderden meters dik, grote rotsblokken, woeste ijswaterbeken, koude poolwinden met stuivend zand: duizenden jaren achtereen heeft de natuur het land van Noord-Drenthe bewerkt en gevormd tot wat het nu is. De keileemruggen

waar de dorpen nu op liggen, de dalen, potklei, dekzand en zwerfstenen zijn restanten van grootse gebeurtenissen in een tijd dat de mens hier nog niet woonde. Wie op deze avond door de ogen van geoloog Harry Huisman kijkt, ziet ineens een heel ander landschap dan hij of zij gewend is. Het wordt er alleen maar interessanter door. Harry betreft in zijn lezing onder andere de verschillende soorten zwerfstenen die in onze omgeving te vinden zijn. Hij toont aan waar ze vandaan komen en hoe ze hier terecht gekomen zijn. In de pauze kunt u hem uw gevonden stenen laten zien.

Aanvang: 20.00 uur. Ons Dorpshuis, mevrouw Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Zaterdag 23 november **Excursie Geologie Noord-Drenthe**

De boeiende lezing van Harry Huisman over de geologie van Noord-Drenthe maakt nieuwsgierig. Een excursie naar een aantal interessante plekken is daarom logisch. De excursie vindt plaats op zaterdag 23 november. Harry neemt ons mee naar de zandruggen van Foxwolde, de potklei in Peize en naar het Aardkundig Monument in Donderen. Een jaar geleden is de steilrand als tweede Aardkundig Monument in Drenthe geopend. Drie ijstijden zijn hier te zien. Het zilverachtige zachte witte zand onderin wordt poesjeszand genoemd. We vertrekken 23 november om 9:30 vanaf het Kampje (P) in Eelde en komen daar ongeveer 12:30 terug. Opgave nodig, ook in verband met afspraken over vervoer, bij Tineke van den Berg, 3094337 / van.den.berg@home.nl

Vrijdag 27 december **Snertwandeling**

De wandeling en het snert eten daarna vallen al een lange reeks van jaren in de smaak bij vele leden en niet-leden. Waar we deze keer heen gaan moet nog worden bekeken. Een paar weken voor de gestelde datum zal de locatie bekend zijn en vermeld worden in de media.

Donderdag 16 januari
Lezing over het natuurparadijs Bhutan

Onze dorpsgenoot de heer Pilon neemt u deze avond mee naar één van de mooiste landen van de wereld. Bhutan, in hun eigen taal (het dzongkha) Druk Yul geheten, dat “Land van de Donderdraak” betekent, is nog (bijna) volkomen puur. De natuur is er overweldigend, mede door de geringe bevolkingsdruk en de hoge toppen en diepe dalen, waardoor industrie niet mogelijk is. Plastic verpakkingsmateriaal is er verboden, evenals roken. Het Ministerie van Geluk regelt de financiën. De heer Pilon heeft in de loop der jaren een intieme band opgebouwd met deze parel in de Himalaya. Het land is net zo groot als Zwitserland, maar heeft door de zeer geïsoleerde ligging een geheel eigen unieke, oeroude cultuur. De bijzondere lezing draagt een zeer persoonlijk karakter door de innige band van de spreker met de koninklijke zangeressen en filmsterren Lhamo en Namkha, dranchen-speler Jigme Drukpa, een aantal politici, boeddhistische leermeesters, zakenmensen en anderen. In 2013 bezocht spreker het land voor de derde keer. Aanvang: 20.00 uur. Ons Dorpshuis, mevrouw Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Dinsdag 11 februari
Lezing over diersporen door Aaldrik Pot

Veel dieren zie je niet zo vaak in levende lijve. Ze zijn schuw of alleen nachtactief. Daardoor is bijvoorbeeld het inventariseren van deze dieren niet echt gemakkelijk. Maar de dieren laten wel allerlei sporen achter in het veld. En aan de hand van die sporen kan veel informatie worden verkregen. Boswachter en sporenzoeker Aaldrik Pot van Staatsbosbeheer heeft van ‘tracking’ zijn ‘dagelijks werk’ gemaakt. Het middel is een doel op zich geworden. Meer weten over de fascinerende wereld van de sporen? Kom naar de lezing en doe mee aan de excursie op zaterdag 15 februari. Ook geschikt voor kinderen. Aanvang: 20.00 uur. Ons Dorpshuis, mevrouw Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Zaterdag 15 februari

Excursie met Aaldrik Pot naar het Noordsche Veld tussen Donderen en Norg. Vertrek om 9.30 uur per auto vanaf Kampje (P) in het centrum van Eelde. Graag opgave bij Leo Stockmann, 050- 3095304 / glstockmann@hotmail.com of bij Ynze de Boer, 050-3091875 / ynzedeboer@hetnet.nl. (De excursie start om 10.00 uur vanaf de P aan de Donderenseweg naast het voormalig munitiecomplex.)

Dinsdag 4 maart

Brandganzen op Spitsbergen lezing door Maarten Loonen

Vanaf 1989 is Dr. Maarten Loonen (RUG) betrokken bij het brandganzenonderzoek op Spitsbergen. Jaarlijks brengt hij er twee maanden door. De brandganzen arriveren bij het smelten van de eerste sneeuw en het verschijnen van het eerste gras. Er moet worden gebroed en de jongen moeten vliegvlug worden. En het is weggevoerd als de sneeuw het land weer gaat bedekken. De klimaatsverandering is ook op Spitsbergen zichtbaar. De oude generatie ganzen lijkt vast te houden aan tradities, de jonge generatie lijkt zich aan de verandering aan te passen. Op Spitsbergen leven ook poolvossen, wat is hun invloed op de ganzenpopulatie? Dat de brandgans mede het leven van de bioloog bepaalt hoeft eigenlijk niet gezegd te worden. Een ongetwijfeld interessante lezing over onderzoek van tientallen jaren waaraan ook vele studenten aan hebben deelgenomen. Zie ook: <http://www.poolstation.nl>
Aanvang: 20.00 uur. Ons Dorpshuis, mevrouw Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Dinsdag 18 maart

Algemene Ledenvergadering

Na afloop van het officiële deel houdt de heer Jan Mensinga- lid van IVN Zuidlaren -een 3d-presentatie. Voor de pauze laat hij beelden zien van de vier seizoenen afgewisseld met landschap- en dichtbij-opnamen van vlinders, bloemen e.d. Na een korte pauze volgt een

lezing over de wereld van de paddenstoelen. De stereofoto's die Jan laat zien zijn bijzonder mooi. Alleen moet u tijdens de show een bril dragen met gepolariseerde glazen. Er zijn voldoende brillen aanwezig zodat iedereen kan genieten van het stereo-effect. Aanvang: 20.00 uur. Ons Dorpshuis, mevrouw Bähler Boermalaan 4 Paterswolde

Contributie en entreegeld

Op de algemene ledenvergadering van 26 maart 2013 is besloten de contributie voor leden te verhogen van € 14,- naar € 17,- en voor donateurs van € 7,- naar € 10,-. Daarnaast heeft het dagelijks bestuur in haar vergadering van 4 september 2013 besloten een geringe bijdrage van € 2,- te vragen als entree voor een lezing of een excursie (niet inbegrepen eventuele reiskosten). De veranderingen gaan in per 1 januari 2014. Deze verhogingen moet de balans tussen inkomsten en uitgaven wat beter in evenwicht houden. Ondanks deze prijsverhogingen blijft onze IVN-afdeling een van de goedkoopste afdelingen in ons land en dat willen we graag ook zo houden. Voorlichting over natuur en landschap willen we graag voor iedereen kunnen doen.

Leo Stockmann, voorzitter

Activiteitenfolder

De folder (een gevouwen A5) is een strooifolder en ligt op meerdere openbare locaties in ons dorp (bijvoorbeeld bibliotheek, Ons Dorpshuis, Loughoes) en als we ergens met een stand staan (jaarmarkt, 't Hoogveld, vlinderkampje) dan kan die folder ook daarvandaan meegenomen worden. De folder is ontworpen door Aafke Pot en eigenlijk bedoeld voor niet-leden, maar die toch geïnteresseerd zijn in onze activiteiten en mogelijk daaraan ook wel eens willen deelnemen, misschien als opmaat voor een lidmaatschap. Twee keer per jaar komt de pr werkgroep met een nieuw programma voor Groen en onze site. Dus komt er ook twee keer per jaar een nieuwe activiteitenfolder uit.

Natuurcompensatie bij het vliegveld

Zoals bekend heeft het IVN altijd gezegd dat wat ons betreft uitbreiding van het vliegveld niet zinvol is en veel schade toebrengt aan de eeuwenoude houtwallen en dieren zoals vleermuizen die de Eekhoornstraat gebruikten als vliegroute. Wij eisten dat als het toch zou doorgaan dat dan de natuurschade gecompenseerd moest worden. Na een aantal juridische procedures is dit tenslotte gelukt zoals in vorige Groentjes is beschreven.

Het IVN verzocht de directie van het vliegveld om verdere voortzetting van het natuuroverleg waarop positief gereageerd werd.. Op 25 juli vond een gesprek plaats tussen het IVN en de directie van het vliegveld en de ecologe van het adviesbureau Royal Haskoning/DHV dat het beheer gaat monitoren. De luchthaven voert het beheer zowel binnen als buiten de hekken zelf uit. De nieuw aangelegde vleermuiskelder mag door de Vleermuiswerkgroep Drenthe opgenomen worden in de wintertellingen.

Deze zomer klonk gekwaak van kikkers uit de nieuw aangelegde poeltjes. Er hangen vleermuiskasten in de houtsingels aan de westkant van de verlengde baan. De nieuwe boompjes voor de alternatieve vleermuisvliegroute zijn goed aangeslagen en er zijn constructies onder de Burgemeester Legroweg aangelegd. Wij hadden twijfel of die buizen wel konden functioneren, en de ecologe heeft toegezegd dat de toegankelijkheid hiervan nog nader bekeken zal worden.

Het is de bedoeling dat de betonnen elementen langs het nieuwe fietspad ten westen van de omgelegde Eekhoornstraat geschikt gemaakt zullen worden voor vleermuizen.

De directie van het vliegveld wil het gras vlak langs de banen bemesten en kort maaien met het oog op de stevigheid van de zode voor geval een vliegtuig naast de baan terecht komt. Het grasbeheer langs de randen binnen het hek zal op een andere wijze beheerd worden, natuur vriendelijk zoals in het compensatieplan is voorgeschreven. Bij de opening van de verlengde baan heeft het IVN de directie van het vliegveld succes toegewenst met dit natuurvriendelijk beheer van het gras op het luchthaventerrein.

Wij zullen het natuurgebeuren en beheer met kritische belangstelling blijven volgen en we vragen u opvallende zaken aan ons te blijven melden.

Tineke van den Berg-Huisman
Wietske Jonker-ter Veld

6

Tekening Wietske Jonker-ter Veld

Roeken 2013

Dit voorjaar (maart, april) telden Willem Zandt en Leo Stockmann van de VWG het aantal nesten en roeken in ons dorp. Fred van der Noord, onze vaste teller, moest helaas om gezondheidsredenen verstek laten gaan. Roeken bouwen hun nesten hoog in meestal oude(re) bomen. De grootste kolonies zaten bij het Oude kerkhof, 33 nesten (de meeste aan de oostzijde), bij de Kerk/Loughoes, 29 nesten (veruit de meeste aan de noordzijde van de kerk), op de hoek van Westerhorn-Hoppenkampsweg, 19 nesten, en in de tuin van Hoofdweg 86 (Doedens), 16 nesten. De ongeveer 50 nesten van de Hooiweg die eind 2011 naar het buitengebied aan de westkant van ons dorp waren verplaatst (2 locaties) bleven evenals vorig jaar

onbezet. Op locatie Hooiweg zijn geen nieuwe nesten gebouwd. Ook De Braak-De Marsch waar vroeger zoveel roeken nestelden bleef, evenals de laatste paar jaar, leeg.

Leo Stockmann

Beuken met roekennesten op de oude begraafplaats in Eelde
foto Leo Stockmann

Het lied van de Nachtegaal

Doch mahnt das Lied der Nachtigall an seine Welt das weiche Herz,
in aller Wonne weckt ihr Schall, es weckt ihr Schall den tiefsten
Schmerz, der Liebe Schmerz.

(Uit Mondenschein van Franz Schubert)

Maar het lied van de nachtegaal brengt het zachte hart zijn eigen
wereld weer in herinnering, haar muziek maakt in alle gelukzaligheid
de diepste pijn, de pijn van liefde wakker.

Red de hardwerkende bij

Greenpeace probeert bij de Europese Commissie gedaan te krijgen dat alle schadelijke landbouwgiften uit de handel worden genomen. Massale bijensterfte door giften ligt ten grondslag aan deze actie. Bijen bestuiven meer dan 70 % van onze belangrijkste landbouwgewassen zoals fruit en groente. Bijen zijn dus ook erg belangrijk voor ons. Op kleinschalig niveau kunt u de eigen tuin bij vriendelijk inrichten. Op internet is daar voldoende informatie over te verkrijgen.

In december 2012 werd het boek *De Nederlandse Bijen* gepresenteerd (van Theo Peeters e.a.), 554 bladzijden, waarin elk aspect van de bij wordt behandeld. Ook daarin wordt over de achteruitgang van de bij geschreven, maar die achteruitgang gebeurde vooral in de periode 1970- 1990. Sinds 1990 houdt de bij zich goed staande en in de afgelopen 20 jaar zijn er net zoveel soorten verdwenen als bij gekomen. Zijn de meest kwetsbare soorten verdwenen? Dat is nog gissen.

Vorig jaar ondertekende de gemeente Tynaarlo een bijenconvenant, een actie van bijenvereniging en de gezamenlijke IVN's. De gemeente verklaart haar best te doen om met verschillende acties de bij op haar grondgebied een goed leefmilieu te bieden.

Leo Stockmann

Geluk en pech in een tuin

Ook een kleine tuin is een natuurgebied. Er wordt geboren, er wordt geleefd en er wordt doodgegaan. In onze tuin zijn pimpelmeesjongen uitgevlogen (vanuit nestkastje bij het raam) en twee maal spreuwenjongen (vanuit een gierzwaluwkast onder de dakgoot). Waarschijnlijk een steenmarter wist de jonge koolmezen, al tegen uitvliegen aan, uit een kastje te halen. Het was mij ontgaan dat het dak van het kastje niet meer goed vastzat en er blijkbaar gemakkelijk vanaf de dakrand van de garage afgehangeld kon worden. In ons vijvertje (mag eigenlijk die naam niet hebben), diep 35 cm en doorsnede 55 cm, verdronk begin juni een volwassen egel (lengte 27 cm). Hij had een opening in de lage omheining van gaas gevonden en wilde waarschijnlijk water drinken. Een uittreeplankje heeft niet geholpen. In het voorjaar waren ook al enkele opgezwollen groene kikkers boven komen drijven, eerder in ijs bevroren geraakt. Hoe klein het vijvertje ook is, al jarenlang weten kikkers, bruine en groene, en kleine watersalamanders die toch te vinden. Inmiddels doen merels zich te goed aan de lijsterbessen en is een groep huismussen, waaronder meerdere jongen, elke dag in de tuin. En zo gebeurt er van alles in de kleine tuin.

tekst en foto Leo Stockmann

Vrijwilliger in beeld 6

Jopie Kardol

Jopie is al een hele lange tijd bij het IVN betrokken. Ze werd lid in 1975 toen ze aan de Esweg kwam wonen. Ze gaf in die tijd aardrijkskunde en biologie aan de MAVO. Bestuurlijk was ze actief eind jaren tachtig tot in de jaren negentig. Ook aan de plantenwerkgroep deed Jopie mee. Binnen onze afdeling heeft ze momenteel vooral bekendheid door het jaarlijks organiseren van de plantenruilbeurs bij haar woning aan de Esweg. Ze nam destijds die klus over van Lideke Jorritsma aan de Hooiweg. Jopie benadrukt dat ze altijd veel hulp krijgt bij de organisatie, o.a. van Nella Reddingius. Op een keer kwam er iemand van de Zevenhuizerweg met een aanhanger vol Hosta's aanzetten. Het lukte niet al die planten kwijt te raken, en wat achter bleef plantte Jopie in haar tuin. Ze heeft er nog veel plezier van. Ze hoopt dat de plantenruilbeurs nog jaren lang door mag gaan. Met de bewoners van nieuwe wijk Groote Veen (ten noorden van de Esweg) als nieuwe bezoekers moet dat mogelijk zijn.

Leo Stockmann

Jopie Kardol

foto Ynze de Boer

Marijn aan de slag onder toezicht oog van Ynze de Boer
foto Tineke van den Berg.

Hallo beste lezers,

Mijn naam is Marijn van Driel, ik ben 12 jaar oud (bijna 13) en ik zit op het Zernike College in Haren, op de Rummerinkhof en ik zit in klas R1C, intussen in de 2^e klas.

Dit stukje gaat over de maatschappelijke stage die ik bij het IVN aan het lopen ben. Maatschappelijke stage is dat je stage bij verenigingen moet draaien en daarvoor krijg je uren MAS (maatschappelijke stage). Je moet in totaal 30 uur MAS draaien en ik zit nu op ongeveer 15 uur.

Ik heb gekozen om bij het IVN MAS te draaien omdat: ik een oma had die natuur heel erg leuk vond en daardoor ben ik er mee in aanraking gekomen. Zij heeft me veel over allerlei vogels en insecten geleerd. Het is ook erg dichtbij (5 minuten fietsen van mijn huis) en ik moest dus van school MAS draaien en toen kregen we het idee om een mailtje naar mijn mentor te sturen of ik ook bij het IVN stage

mocht lopen, nou dat mocht en toen ging ik het eens proberen. Dat vond ik erg leuk en ik ben er vaker heen geweest om elke keer 2 uur stage te lopen.

Bij het IVN kon je veel verschillende dingen doen, ik heb bijvoorbeeld: paden schoongemaakt, met de zeis gewerkt, planten gesnoeid, zand gezeefd, kinderen van de basisschool begeleid en een soort buidel gemaakt van riet en gras voor de bijen.

Ik vond/vind het heel erg leuk om bij het IVN voor de natuur dingen te doen. Ik vind het ook belangrijk als kinderen over de natuur leren voor later.

Marijn van Driel

Exoten

Exoten zijn soorten die niet op eigen kracht Nederland bereiken, maar door de mens worden binnengebracht. In het Nederlands soortenregister worden alleen soorten opgenomen die zijn aangetroffen sinds 1758, het publicatiejaar van Systema Naturae van Linnaeus. Soorten die voor het jaar 1500 geïntroduceerd zijn en zich sindsdien hebben gehandhaafd, worden niet als exoot beschouwd. Daarmee vallen soorten die door de Romeinen ons land zijn binnengebracht af. Door wetenschappelijke specialisten is van ruim 35.500 soorten vastgesteld of ze als exoten moeten gelden of niet. Als exoot worden aangemerkt: 420 diersoorten, 275 plantensoorten en 229 schimmelsoorten, maar vooral bij de schimmels is nog veel kritisch onderzoek nodig. (Bron: www.nederlandsesoorten.nl)

Over exoten krijgen we de laatste jaren veel informatie over ons heen gestort. Kranten en (vak)tijdschriften besteden er regelmatig aandacht aan. En er verschijnen allerlei voorlichtingsbrochures.

Exoten kunnen hinderlijk zijn, bijvoorbeeld de reuzenberenklauw (allergie), alsemambrosia (allergie), Japanse duizendknoop (overwoekeraar), grote waternavel (verstopt watergangen), Nijlgans (gedraagt zich nogal agressief tegen andere vogelsoorten) en Coloradokever (plaag voor de aardappelteelt). Maar van heel veel exoten hebben we totaal geen last. We genieten van de bloeiende Canadese guldenroedes, het (Drentse) krentenboompje, de vlinderstruik, het zegekruid (waarvan de lampionnetjes in boeketten worden gebruikt) en accepteren de groengekleurde halsbandparkiet

(stadsvogel in opkomst; komt in de randstad al veel voor). Ook door klimaatsverandering kunnen soorten zich vestigen. Tijgerspin en de grote trilspin (ook in uw huis!) komen nu in ons land voor vanwege de gemiddeld hogere jaartemperatuur.

Leo Stockmann

Reuzenberenklauw

foto Leo Stockmann

Oproep

Wie wil onze afdeling op een leuke manier verkopen?

Jaarlijks maken we in juni reclame voor onze afdeling op de Jaarmarkt en op de Open dag van kijkboerderij 't Hoogveld en in september op de Open IVN dag op Vlinderkampje De Duinen. Bezoekers kunnen bij onze stand(s)te weten komen waar het IVN voor staat, wat we doen, ze kunnen allerlei artikelen uit de winkelvoorraad kopen en we bieden ook stekjes van planten aan. En natuurlijk, een praatje maken met iemand die interesse toont voor

natuur hoort er ook bij. Misschien wil die persoon wel lid worden. Jaarlijks krijgen we er via de stands wel enkele leden, donateurs en jeugdleden bij. Maar het bestuur is van mening dat er via de stands meer mogelijk moet zijn. Hoe kunnen we ons beter verkopen, hoe kunnen we beter inspelen op de jeugd. Het zijn maar een paar vragen van meer. We zijn op zoek naar personen met een creatieve geest die zich voor deze 'tak van sport' willen inzetten. Iets voor u?

Het bestuur

Houtoogst 2013

foto's Leo Stockmann

Herinrichting Meerweggebied

Herinrichting Meerweggebied

Herstelproject landgoederen: Vennebroek

Herstelproject landgoederen: De Braak

IVN in CRO luchthaven Eelde

CRO is de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Eelde en is sinds vorig jaar de opvolger van de Commissie Milieuhygiëne luchtvaartterrein Eelde oftewel de Commissie 28. Het IVN werd gevraagd de plaats in te nemen van Christiaan Teule die namens de Natuur en Milieufederatie Drenthe in de commissie zat. Tijdens de eerste openbare vergadering van de CRO Eelde op 17 september is Tineke van den Berg namens het IVN Eelde-Paterswolde benoemd als lid. Andere leden zijn onder andere provincies Groningen en Drenthe, gemeenten Tynaarlo en Haren, luchthaven en gebruikers daarvan. Vertegenwoordigers van inwoners van Tynaarlo en Haren zullen de volgende vergadering aanwezig zijn. De minister heeft als onafhankelijk voorzitter Willem Urlings, oud burgemeester van

Hoogeveen, benoemd. De CRO wordt gezien als onafhankelijk overlegorgaan, als platform om een gebruik van de luchthaven te bevorderen dat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van de betrokkenen. Zo staat dat mooi verwoord in de Wet Luchtvaart. Voor het IVN staan natuur- en milieubelangen voorop, dus daar blijven we alert op. Wie meer wil weten over de CRO zie de website: www.croelde.nl. Wie voor bepaalde onderwerpen aandacht wil vragen, neem contact met mij op. De eerste IVN inbreng heeft tot resultaat gehad dat de stukken openbaar worden.

Tineke van den Berg

Plastic afvalscheiding

Na een wat aarzelend begin zie je nu toch dat vele huishoudens meedoen aan de afvalscheiding. Een goede zaak. Je merkt ook direct hoeveel leger je grijze container blijft. Toch zou het nog beter zijn als er veel minder plastic verpakkingsmateriaal wordt geproduceerd en niet elk product in een (te grote) verpakking wordt gestopt. Zelf kun je natuurlijk proberen zoveel mogelijk niet verpakte producten te kopen.

Het plastic afval

foto Leo Stockmann

Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers:

- Vogels :** P.Feenstra, M.Hols, J.Kadijk, B.van Manen,
J..Meeder, J.Nienhuis-Poel, A.J.Pot-Ellen,
S.Rienks, L.Stockmann, W.Zandt, A.van der Zijpp,
A.Smeenge, N.Smeenge, J.Bokma, J.Nienhuis,
A.H.v.d.Meulen
Afdeling Vries: H.Eggenhuizen, J.Fekkes,
K.Bouwer, M.van Nieff, B.Visch.
- Planten:** T.v.d.Berg, Y.de Boer, F.Nijdam, L.Bierdrager,
J.Eilander, L.Odding, R.Douma, L.Stockmann,
J.v.d.Werff, W.Kramer, F.Wilkens.
- Publiciteit:** T.v.d.Berg, L.Stockmann, Y.de Boer
- Brom:** A.AB, E.de Boer, Y.de Boer, T.v.d.Berg,
W.Kramer, W.Jonker-ter Veld.
- Jeugd:** A.AB, T.v.d.Berg, J.Eilander, F.Nijdam,
G.Rietema, M.de Boer, A.J.Pot-Ellen,
N.Smeenge, F.Puik, A.van den Berg van Saproea,
D.Buist, P.Feenstra, J.van der Werff.
- Natuurlijke Historie:** Combinatie OI Eel/IVN
J.Eilander, Y.de Boer, F.Nijdam, A.Trox,
G.Rietema, J.Arends, H.Heikens,
C.Schaafsma, J.K.Westerhof.
- Vlinderkampje:** T.v.d.Berg, R.Douma, A.Zoon, M.de Goeij,
M.Wilkens, F.Nijdam, B.v.d.Velde,
Y.de Boer, J.v.d.Werff, W.Hoekema, L.Bierdrager,
J.Steyvers, W.Kramer, J.Eilander, L.Odding.
- Vormgeving Groen:** Gerbrig Rietema: rietema@planet.nl
- Redactie Groen:** Leo Stockmann: glstockmann@hotmail.com
Ynze de Boer: ynzedeboer@hetnet.nl
- Distributie Groen:** Lideke Jorritsma
- Advertenties:** Jan van der Werff
- Site:** <http://www.ivn.nl/eeldepaterswolde>
- Websitebeheer:** Henk von Eije, Jurjen Bokma, Mark de Vos
en Aafke Pot-Ellen.